

УДК 35

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5\(47\)-1233-1242](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5(47)-1233-1242)

Кокошко Федір Іванович кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри права, ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика», тел.: (050) 394-72-87, <https://orcid.org/0000-0002-3561-6396>

Семикін Ярослав Олексійович, здобувач вищої освіти, Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика, м. Миколаїв, вул. Котельна 2, тел.: (050) 394-72-87, <https://orcid.org/0009-0008-9661-7991>

СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА В КРАЇНАХ ЄС

Анотація. У статті розглянуто ключові елементи актів фінансового законодавства ЄС.

Оглянуто загальні та партикулярні акти фінансово-економічного європейського законодавства. Так, у контексті регулювання фінансового ринку ЄС акцентовано увагу на положеннях Регламенту про регулювання фінансових послуг в ЄС 2018 р. (EU Financial Regulation 2018), нормативами якого врегульовано процедури створення, управління, імплементації та контролю за бюджетом ЄС (EU budget) в умовах розширення внутрішніх та зовнішніх фінансових завдань перед Союзом (внутрішній сталий розвиток пропорційно ЦСР (Цілям сталого розвитку), геополітичний курс — включно із фінансово-економічною допомогою Україні як відповідь на російську неспровоковану військову агресію).

Здійснено профільний огляд та аналіз фінансово-регулятивної документації ЄС, що спрямовує та координує функціонування локальних ринків надання фінансових послуг в умовах діджиталізації та інформаційного розвитку. Зокрема, проаналізовано нормативно-правові акти ЄС у галузі фінансових ринків, як-от Регламент про європейських постачальників послуг краудфандингу для бізнесу 2020/1503/ЄС (European Crowdfunding Service Providers for Business Regulation - 2020/1503/EU) та Директива про інвестиційні компанії 2019/2034/ЄС (Investment Firms Directive (IFD) 2019/2034/EU); здійснено огляд нормативно-правової документації у сфері постторговельних послуг Союзу (EU post-trade services), як-от Директива про фінансову заставу 2002/47/ЄС (Financial Collateral Directive 2002/47/EC) та

Регламент відновлення та врегулювання діяльності основних контрагентів 2021/23/ЄС (CCP Recovery and Resolution Regulation - 2021/23/EU); розглянуто специфіку легіслативного контролю та нагляду у сфері банкінгу та банківської діяльності ЄС крізь призму такої нормативної рамки, як Регламент єдиного механізму врегулювання 806/2014/ЄС (Single Resolution Mechanism Regulation (SRM) - 806/2014/EU) та Директива про банківські пруденційні вимоги 2019/878/ЄС (Banking Prudential Requirements Directive (CRD V) - 2019/878/EU).

Опрацьовано способи, механізми та засоби впровадження інновацій у галузі фінансово-законодавчого контролю в ЄС та, зокрема, досліджено специфіку реагування легіслативного апарату ЄС (Єврокомісія, Рада Європи) на поточні виклики економічної регуляції.

Ключові слова : фінансове законодавство, економічне врегулювання, механізми фінансово-законодавчого контролю та нагляду, управління економічними ризиками, фінансово-законодавчі інновації, Європейський Союз (ЄС).

Kokoshko Fedir Ivanovich PhD in History, docent, Associate Professor of the Department of Law, Pylyp Orlyk International Classical University, tel.: (050) 394-72-87, <https://orcid.org/0000-0002-3561-6396>

Semikin Yaroslav Oleksiiiovych graduate of higher education, Pylyp Orlyk International Classical University, Mykolaiv, St. Kotelna 2, tel.: (050) 394-72-87, <https://orcid.org/0009-0008-9661-7991>

STATUS AND TRENDS OF MODERNIZATION OF FINANCIAL LEGISLATION IN EU COUNTRIES

Abstract. The article examines the key elements of EU financial legislation.

General and specific acts of financial and economic European legislation are reviewed. Thus, in the context of the regulation of the EU financial market, attention is focused on the provisions of the Regulation on the Regulation of Financial Services in the EU 2018 (EU Financial Regulation 2018), the regulations of which regulate the procedures for the creation, management, implementation and control of the EU budget (EU budget) in the context of expansion internal and external financial tasks before the Union (internal sustainable development in proportion to the SDGs (Sustainable Development Goals), geopolitical course — including financial and economic assistance to Ukraine as a response to Russia's unprovoked military aggression).

A profile review and analysis of the financial and regulatory documentation of the EU, which directs and coordinates the functioning of local markets for the

provision of financial services in the conditions of digitalization and information development, was carried out. In particular, EU regulatory acts in the field of financial markets were analyzed, such as the European Crowdfunding Service Providers for Business Regulation 2020/1503/EU and the Investment Companies Directive 2019 /2034/EU (Investment Firms Directive (IFD) 2019/2034/EU); a review of regulatory documentation in the field of post-trade services of the Union (EU post-trade services), such as the Financial Collateral Directive 2002/47/EC and the CCP Recovery and Resolution Regulation 2021 /23/EU (CCP Recovery and Resolution Regulation - 2021/23/EU); the specifics of legislative control and supervision in the field of banking and banking activities of the EU are considered through the prism of such a regulatory framework as the Single Resolution Mechanism Regulation 806/2014/EU (Single Resolution Mechanism Regulation (SRM) - 806/2014/EU) and the Directive on banking prudential requirements 2019/878/EU (Banking Prudential Requirements Directive (CRD V) - 2019/878/EU).

The methods, mechanisms and means of introducing innovations in the field of financial and legislative control in the EU were worked out and, in particular, the specifics of the response of the EU legislative apparatus (European Commission, Council of Europe) to the current challenges of economic regulation were studied.

Keywords: financial legislation, economic settlement, mechanisms of financial and legislative control and supervision, economic risk management, financial and legislative innovations, European Union (EU).

Постановка проблеми. Фінансове законодавство виступає інструментом регуляції внутрішніх та зовнішніх економічних ринків конкретної держави (державного об'єднання). За допомогою фінансово-легіслативної діяльності, зокрема, визначаються цілі та завдання бюджетної, податкової та фінансової політики (за кварталними, піврічними та річними розрахунками), механізми функціонування приватних компаній (підприємств) у парадигмі фінансово-економічного кластеру та забезпечення цілей державного розвитку відповідно до ЦСР (Цілей сталого розвитку).

Фінансове законодавство країн-членів ЄС побудовано за спрощеною архітектурою. Як правило, Єврокомісія індивідуально/Єврокомісія та Рада Європи приймають відповідні нормативно-правові документи фінансової регуляції, що набувають загальнообов'язкового характеру для усіх держав-членів Союзу. ЄС, як політико-економічне об'єднання держав-членів, таким чином локалізує та уніфікує державно-фінансову політику та симпліфікує процедуру законодавчої імплементації відповідних положень у сферах фінансових ринків, постторговельних послуг, банкінгу та банківської діяльності та ін. сфер легіслативного нагляду та контролю. Розширення регуляційної бази у фінансовій галузі, в свою чергу, є завданням інституційно-

розпорядчого апарату управління ЄС, що відповідає вимогам та потребам часу (поява ринків фінансової «постторгівлі», що пропонує купівлю товарів та послуг користувачеві он-лайн, та ін.).

Безпосередньо на специфічних особливостях фінансової регуляції на теренах ЄС та потенційних опціях покращення останньої пропонуємо зосередити увагу в основній частині даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням стану, тенденцій поточного функціонування та потенційної регуляційної видозміни ринку фінансових послуг та, відповідно, фінансового законодавства ЄС займалися переважно представники американо-європейської наукової спільноти.

Серед них доцільно виділяти праці М. Гаєнтєнса та П. де Дж. Карабеллезе (ретроспектива та перспектива банківської та фінансової справи в ЄС); Р. Каттеля, Я. Крегеля (специфіка провадження фінансової регуляції в країнах-членах ЄС); Р. Дуді, К. Гюле та П.-Ш. Прадье (методи та механізми забезпечення фінансового зростання в ЄС за допомогою регуляційних механізмів); Дж. Ло Скіаво (фінансова стабільність та опції забезпечення останньої в ЄС); М. Гаєнтєнса та П. де Дж. Карабеллезе (ідентична вищезазначеній праця, проте доповнена та допрацьована).

Мета статті — визначити, дослідити та проаналізувати стан та тенденції модернізації фінансового законодавства в країнах ЄС.

Виклад основного матеріалу. Першочергової необхідності для розкриття основних закономірностей стану та тенденцій легіслативного фінансового забезпечення в країнах ЄС набуває означення понятійно-категоріального апарату дослідження.

У наукових напрацюваннях деяких із авторів, зазначених у аналізі останніх досліджень та публікацій, сферальних до тематики стану та модернізації фінансового законодавства в країнах ЄС [1, 2, 3], під поняттям «фінансове законодавство ЄС» пропонується розуміти сукупність відповідного нормативно-правового інструментарію, за допомогою якого здійснюється спрямування, координація та регулювання фінансово-економічних ринків ЄС на загальнодержавному рівні, що, своєю чергою, надалі розповсюджується на локальне законодавство країн-членів Союзу. Застосування фінансового законодавства ЄС передбачає аплікацію на такі економічні кластери правовідносин, як фінансові ринки, інвестиційні ринки, ринки фінансової безпеки, постторговельні ринки, ринки обліку та аудиту компаній, ринок банкінгу та банківської діяльності [2].

Загалом, сучасне європейське фінансове законодавство побудовано за систематизованою структурою. Нормативно-правова регламентація останнього буде розглянута нижче.

Загальносистемне місце у системі фінансового законодавства ЄС в умовах його перепрофілювань та трансформацій посідає Регламент про регулювання фінансових послуг в ЄС 2018 р. (EU Financial Regulation 2018) [4], котрим визначається стилістика застосування принципів і процедур, котрими здійснюється управління ризиками та контроль за здійсненням локального та генерального процесів бюджетування в ЄС. У травні 2022 р. Єврокомісією було запропоновано точкове внесення змін до Регламенту з метою його об'єднання із довгостроковим фінансовим плануванням Союзу на 2021-2027 рр., основами якого визначено бюджетну гласність, прозорість та відкритість відповідно. У рамках ініціативи з гармонізації Регламенту та фінансово-економічних цілей ЄС, водночас, у листопаді 2022 р. Єврокомісією було ухвалено рішення про використання бюджетного резерву Союзу з метою виділення 18 млрд євро фінансової допомоги для України. В свою чергу, змінами до Регламенту від грудня 2022 р. Єврокомісією було запроваджено уніфікований підхід до фінансових видатків та субвенцій, застосування котрого може аплікуватися до будь-яких галузей запозичення (зокрема, фінансові ринки та фінансово-безпекові ринки, а також — ринки інвестиційної безпеки).

Вищезазначений нормативно-правовий акт та його застосування в рамках системи фінансового законодавства ЄС дозволяє здійснити декілька проміжних умовиводів. В першу чергу, положення Регламенту про регулювання фінансових послуг в ЄС 2018 р. (EU Financial Regulation 2018) застосовуються комплексно (до внутрішньої та зовнішньої фінансово-економічної політики Союзу одночасно). Окрім цього, застосування Регламенту кореспондує принципу політико-економічного плюралізму ЄС [3], що своєю чергою кореспондує положенням Розділу VIII (Економічна та монетарна політика) Договору про функціонування ЄС від 2012 р. (Title VIII Economic and Monetary Policy of TFEU 2012) [5].

Проективно від положень Регламенту про регулювання фінансових послуг в ЄС 2018 р. (EU Financial Regulation 2018), відповідно, відбувається формування локальних (партикулярних) фінансово-економічних легіслативних механізмів економічної регуляції в рамках юрисдикції ЄС.

Чільне місце серед даної структурної економічної індикації політики ЄС займає упровадження систем функціонування фінансових ринків Союзу. Джерелами легіслативного забезпечення останнього варто визначати Регламент про європейських постачальників послуг краудфандингу для бізнесу 2020/1503/ЄС (European Crowdfunding Service Providers for Business Regulation - 2020/1503/EU) [6] та Директива про інвестиційні компанії 2019/2034/ЄС (Investment Firms Directive (IFD) 2019/2034/EU) [7]. У рамках даних нормативно-правових актів відбувається загальносоюзна фінансово-

управлінська регламентація-рамкування таких питань державної економічної політики, як допомога інвесторам та підприємствам у користуванні потенціалом краудфандингу, полегшуючи пропозиції власних послуг на території країн-членів ЄС, а також — генералізація діяльності інвестиційних фірм ЄС за принципом пруденційності (спрямуванні діяльності останніх відповідно їхнього розміру, специфіки діяльності та ризикам відповідно).

Так, зазначимо, що Регламентом про європейських постачальників послуг краудфандингу для бізнесу 2020/1503/ЄС (European Crowdfunding Service Providers for Business Regulation - 2020/1503/EU) [6] визначено чіткі правила розкриття фінансової інформації власниками краудфандингових платформ та проектів, сегментовані правила управління та правила управління ризиками для платформ краудфандингу та розширення контрольно-наглядових повноважень державних органів ЄС стосовно законності та правової визначеності функціонування платформ краудфандингу на території Союзу.

В свою чергу, Директива про інвестиційні компанії 2019/2034/ЄС (Investment Firms Directive (IFD) 2019/2034/EU) [7] встановлює правила вимог щодо постійних накладних витрат (FOR), що дорівнює чверті річних постійних накладних витрат фірми; постійні мінімальні вимоги до капіталу (PMR) у розмірі 75 000 євро, 150 000 євро або 750 000 євро, залежно від діяльності інвестиційної компанії, а також — відповідність діяльності інвестиційної компанії факторам ризику (фактор K), що компілюється за сукупністю таких ознак, як ризик для клієнта, ринку та фірми відповідно.

Таким чином, ситуація із регулюванням фінансово-економічних ринків у ЄС на модерному етапі базується на співвідношенні регламентаційного захисту процесу залучення клієнтської бази для компаній (краудфандингу) та захисту інвестиційного клімату (інвестицій) як основоположних чинників економічного розвитку країн-членів Союзу. Генеральне законодавство у вигляді Регламенту про європейських постачальників послуг краудфандингу для бізнесу 2020/1503/ЄС (European Crowdfunding Service Providers for Business Regulation - 2020/1503/EU) та Директиви про інвестиційні компанії 2019/2034/ЄС (Investment Firms Directive (IFD) 2019/2034/EU) виступає джерелом координації специфіки правовідносин B2C (business-to-consumer) та генералізації привабливого інвестиційного клімату як внутрішньо локально, так і з точки зору міжнародного інвестиційного залучення відповідно. Комплексно, даний дуалізм виступає інтеграційним джерелом забезпечення фінансово-економічної безпеки ЄС та амортизаційності економічних активів Союзу як політико-економічного об'єднання.

Наступною кластерно-блоковою категорією фінансово-економічного регулювання на рівні легіслативного спрямування в ЄС варто визначати сферу постторговельних послуг Союзу (post-trade services), що забезпечується

Директивою про фінансову заставу 2002/47/EC (Financial Collateral Directive 2002/47/EC) [8] та Регламентом відновлення та врегулювання діяльності основних контрагентів 2021/23/EC (CCP Recovery and Resolution Regulation - 2021/23/EU) [9] відповідно. Системне призначення даних нормативно-правових актів доцільно розкривати за такими критеріями, як регламентація використання цінних паперів та готівки як застави під час здійснення фінансових операцій та формування ринкової економічної інфраструктури, яка діє як контрагент для обох сторін угоди з фінансовим інструментом.

Серед ключових елементів фінансової регуляції, запропонованих у Директиві про фінансову заставу 2002/47/EC (Financial Collateral Directive 2002/47/EC) [8], доцільно взяти до уваги опцію скасування багатьох формальних вимог, таких як необхідність реєстрації застави; удосконалення правил примусового виконання (наприклад, якщо позичальник не виконує свої зобов'язання перед кредитором, позикодавець може негайно реалізувати заставу під час або поза процедурою банкрутства); посилення правової визначеності щодо того, який закон застосовується до бездокументарної застави цінних паперів у транскордонних ситуаціях.

В свою чергу, Регламент відновлення та врегулювання діяльності основних контрагентів 2021/23/EC (CCP Recovery and Resolution Regulation - 2021/23/EU) [9] було підписано в умовах необхідності врегулювання проблеми зростання контрагентів та генерації ризиків фінансової стабільності фінансових контрагентів відповідно. В рамках відновлення та врегулювання діяльності основних контрагентів також створено проекти регуляторних технічних стандартів, що, зокрема, встановлюють алгоритми санації малих та середніх підприємств (МСП) за фінансово-економічної необхідності.

Сегментація нормативного забезпечення сфери постторговельних послуг в ЄС знаходиться в межах балансування юридичного архаїзму та новелізації. У даному випадку, положення Регламент відновлення та врегулювання діяльності основних контрагентів 2021/23/EC (CCP Recovery and Resolution Regulation - 2021/23/EU) органічно доповнюють аспекти нормативного регулювання постторгівлі, започатковані у Регламент відновлення та врегулювання діяльності основних контрагентів 2021/23/EC (CCP Recovery and Resolution Regulation - 2021/23/EU).

Заключною категоріально-мережевою складовою тенденцій сегментації та модернізації фінансового законодавства в ЄС необхідно виділити легіслативний контроль та нагляд у сфері банкінгу та банківської діяльності ЄС. Забезпечення останнього здійснюється за допомогою впровадження такої нормативної рамки, як Регламент єдиного механізму врегулювання 806/2014/EC (Single Resolution Mechanism Regulation (SRM) - 806/2014/EU) [10] та Директива про банківські пруденційні вимоги 2019/878/EC (Banking

Prudential Requirements Directive (CRD V) - 2019/878/EU) [11]. Розглянемо ключові положення зазначених нормативно-правових актів нижче.

Так, Регламент єдиного механізму врегулювання 806/2014/ЄС (Single Resolution Mechanism Regulation (SRM) - 806/2014/EU) [10] першочергово покликаний регулювати питання санації банків у випадку визнання останнього неплатоспроможним (банкрутом) за схемою створення єдиного серед країн ЄС фонду ліквідації (EU resolution fund), що фінансується банківським сектором та, зокрема, Європейським центральним банком (ECB), Європейським інвестиційним банком (ЄІБ) та Європейським інвестиційним фондом (EIF). Окрім того, Регламентом встановлено презумпцію забезпечення впорядковане виведення з ладу банків з мінімальним впливом на реальну економіку та державні фінанси країн банківського союзу та керівництво єдиним санаційним фондом фондом ліквідації ЄС (EU resolution fund) та Єдиної ради рішень ЄС (Single Resolution Board EU, SRB).

Водночас, Директивою про банківські пруденційні вимоги 2019/878/ЄС (Banking Prudential Requirements Directive (CRD V) - 2019/878/EU) [11] встановлено алгоритм протидії банків та банкінгу збитковим та неліквідним випадкам кризових фінансових ситуацій. Запровадження даного механізму спрямоване на посилення стійкості банківського сектору ЄС та амортизацію фінансово-економічної діяльності та обсягового клієнтського зростання успішного банкінгу в ЄС. Фінансово-економічна амортизація за даною Директивою, окрім іншого, спрямовується на реалізацію фінансових прав, свобод та інтересів людини та громадянина, що кореспондує загальним принципам демократичного суспільства та публічного управління та адміністрування, встановленим Розділом V (Сфера свободи, безпеки та правосуддя) Договору про функціонування ЄС від 2012 р. (Title V Area of Freedom, Security and Justice) [5].

Висновки. Аналітичне опрацювання поточного стану та імовірно-гіпотетичних тенденцій модернізації фінансового законодавства в ЄС дозволило дійти наступних умовиводів.

По-перше, фінансове законодавство ЄС як термінологічна категорія може розглядатися як сукупність відповідного нормативно-правового інструментарію, за допомогою якого здійснюється спрямування, координація та регулювання фінансово-економічних ринків ЄС на загальнодержавному рівні, що надалі розповсюджується на локальне законодавство країн-членів Союзу.

По-друге, регуляційна складова нормативного регулювання фінансового законодавства в ЄС відзначається системністю. Генеральна складова юридичної координації (Регламент про регулювання фінансових послуг в ЄС 2018 р. (EU Financial Regulation 2018)) доповнюється партикулярно-локальними актами правотворчості (законодавство про фінансові ринки ЄС, нормативна база постторговельних послуг в ЄС та регламентація діяльності

банків/банківської діяльності у ЄС, зазначена вище за текстом даної статті), що у органічній сукупності формують єдину базисну структуру забезпечення фінансово-економічної стабільності Союзу як сталої політико-економічної надбудови (об'єднання держав).

Література:

1. Haentjens, M., Carabellese, P. de G. European Banking and Financial Law. Taylor & Francis, 2015. 280 p.
2. Kregel, J., Tonveronachi, M., Kattel, R. Financial Regulation in the European Union. Taylor & Francis, 2015. 342 p.
3. Goulet, C., Pradier, P.-C., Douady, R. Financial Regulation in the EU : From Resilience to Growth. Springer International Publishing, 2017. 486 p.
4. EurLex. Regulation (EU, Euratom) 2018/1046 of the European Parliament and of the Council of 18 July 2018 on the financial rules applicable to the general budget of the Union, amending Regulations (EU) No 1296/2013, (EU) No 1301/2013, (EU) No 1303/2013, (EU) No 1304/2013, (EU) No 1309/2013, (EU) No 1316/2013, (EU) No 223/2014, (EU) No 283/2014, and Decision No 541/2014/EU and repealing Regulation (EU, Euratom) No 966/2012. EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32018R1046>
5. EurLex. Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union 2012. EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>
6. EurLex. Regulation (EU) 2020/1503 of the European Parliament and of the Council of 7 October 2020 on European crowdfunding service providers for business, and amending Regulation (EU) 2017/1129 and Directive (EU) 2019/1937 (Text with EEA relevance). EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/1503/oj>
7. EurLex. Directive (EU) 2019/2034 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2019 on the prudential supervision of investment firms and amending Directives 2002/87/EC, 2009/65/EC, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU and 2014/65/EU (Text with EEA relevance). EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32019L2034>
8. EurLex. Directive 2002/47/EC of the European Parliament and of the Council of 6 June 2002 on financial collateral arrangements. EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32002L0047>
9. EurLex. Regulation (EU) 2021/23 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2020 on a framework for the recovery and resolution of central counterparties and amending Regulations (EU) No 1095/2010, (EU) No 648/2012, (EU) No 600/2014, (EU) No 806/2014 and (EU) 2015/2365 and Directives 2002/47/EC, 2004/25/EC, 2007/36/EC, 2014/59/EU and (EU) 2017/1132 (Text with EEA relevance). EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0023>
10. EurLex. Regulation (EU) No 806/2014 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2014 establishing uniform rules and a uniform procedure for the resolution of credit institutions and certain investment firms in the framework of a Single Resolution Mechanism and a Single Resolution Fund and amending Regulation (EU) No 1093/2010. EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014R0806>
11. EurLex. Directive (EU) 2019/878 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 amending Directive 2013/36/EU as regards exempted entities, financial holding companies, mixed financial holding companies, remuneration, supervisory measures and powers and capital conservation measures (Text with EEA relevance). EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0878>

References:

1. Haentjens, M., Carabellese, P. de G. European Banking and Financial Law. Taylor & Francis, 2015. 280 p.
2. Kregel, J., Tonveronachi, M., Kattel, R. Financial Regulation in the European Union. Taylor & Francis, 2015. 342 p.
3. Goulet, C., Pradier, P.-C., Douady, R. Financial Regulation in the EU : From Resilience to Growth. Springer International Publishing, 2017. 486 p.
4. EurLex. Regulation (EU, Euratom) 2018/1046 of the European Parliament and of the Council of 18 July 2018 on the financial rules applicable to the general budget of the Union, amending Regulations (EU) No 1296/2013, (EU) No 1301/2013, (EU) No 1303/2013, (EU) No 1304/2013, (EU) No 1309/2013, (EU) No 1316/2013, (EU) No 223/2014, (EU) No 283/2014, and Decision No 541/2014/EU and repealing Regulation (EU, Euratom) No 966/2012. EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32018R1046>
5. EurLex. Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union 2012. EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>
6. EurLex. Regulation (EU) 2020/1503 of the European Parliament and of the Council of 7 October 2020 on European crowdfunding service providers for business, and amending Regulation (EU) 2017/1129 and Directive (EU) 2019/1937 (Text with EEA relevance). EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/1503/oj>
7. EurLex. Directive (EU) 2019/2034 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2019 on the prudential supervision of investment firms and amending Directives 2002/87/EC, 2009/65/EC, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU and 2014/65/EU (Text with EEA relevance). EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32019L2034>
8. EurLex. Directive 2002/47/EC of the European Parliament and of the Council of 6 June 2002 on financial collateral arrangements. EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32002L0047>
9. EurLex. Regulation (EU) 2021/23 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2020 on a framework for the recovery and resolution of central counterparties and amending Regulations (EU) No 1095/2010, (EU) No 648/2012, (EU) No 600/2014, (EU) No 806/2014 and (EU) 2015/2365 and Directives 2002/47/EC, 2004/25/EC, 2007/36/EC, 2014/59/EU and (EU) 2017/1132 (Text with EEA relevance). EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0023>
10. EurLex. Regulation (EU) No 806/2014 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2014 establishing uniform rules and a uniform procedure for the resolution of credit institutions and certain investment firms in the framework of a Single Resolution Mechanism and a Single Resolution Fund and amending Regulation (EU) No 1093/2010. EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014R0806>
11. EurLex. Directive (EU) 2019/878 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 amending Directive 2013/36/EU as regards exempted entities, financial holding companies, mixed financial holding companies, remuneration, supervisory measures and powers and capital conservation measures (Text with EEA relevance). EurLex official website. Режим доступу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0878>